

Rozpočet České republiky jako černá díra

To, že český státní rozpočet není v nejlepší kondici, je všeobecně známo. Je ovšem v tak špatném stavu, jak se říká? Ke konci třetího čtvrtletí dosáhl český státní dluh 3,1 bilionu korun. To je samozřejmě ohromné číslo, při kterém na každého Čecha připadá přes 286 000 Kč. Velmi důležitý údaj je státní zadlužení vůči HDP, které je v České republice na úrovni 42,8 %. Touto optikou to v mezinárodním srovnání není za tak špatné, ostatní země EU jsou totiž zadlužené podstatně více. Řecko přibližně ve výši 170 % HDP, Itálie 144 % a třeba takové Portugalsko 114 % HDP. Určitě se ale nechceme srovnávat s těmi nejhoršími. Naopak nejlépe jsou na tom Bulharsko s 22,9 % a Estonsko s 18,4 %.

Alarmující je však tempo zadlužování České republiky. To bylo v posledních letech jedno z nejvyšších, ne-li nejvyšší. Naopak takové Řecko snižuje svůj dluh nejrychleji a aktuálně je v této disciplíně premiantem. I z tohoto důvodu přistoupila vláda ke konsolidačnímu balíčku, který rezonuje českou politikou.

Tento balíček byl určitě nutný. Můžeme spekulovat, zda je dostatečně progresivní, nebo spíše kosmetický, nicméně je to alespoň nějaký krok správným směrem. Z některých názorů můžeme číst, že je proinflační. Z logiky věci to samozřejmě není pravda, protože jakékoliv snížení veřejných výdajů musí nutně působit protiinflačně. Pravdou ale je, že úspor na straně státu by mělo být více. Naopak méně by se měly omezovat investice. Pojďme si projít nejdůležitější změny, které se občanů dotknou, pokud balíček schválí Senát a podepíše prezident. V platnost by tak vstoupil 1. ledna 2024.

Změny v DPH

Nově by měly být jen dvě sazby DPH (21 % a 12 %) namísto současných tří (21 %, 15 %, 10 %). To je samozřejmě vítaná novinka, jelikož jakékoliv zjednodušení daňového systému je krok správným směrem. Vypíchnout se dá snížení sazby DPH u základních potravin, to je dobrá zpráva pro občany. Otázkou je, zda se to opravdu propíše do finálních cen.

Zvýšení firemní daně

Daň právnických osob se zvýší z 19 % na 21 %, čímž se Česká republika dostane na průměr EU.

Snížení národních dotací

Velmi často slyšíme názor, že jakákoliv dotace křiví trh. Na tom je určitě část pravdy, protože je to nepřírodní

zásah do tržního fungování. Dotace jsou navíc naprosto nepřehledné a velmi náročné po administrativní stránce. Už jen z této definice zvýhodňují velké hráče, kteří mají prostředky na to, se v takovém prostředí vyznat.

Zvýšení ceny dálniční známky

Nově bude stát dálniční známka 2 300 Kč, což je o 800 korun více než současně. Poslední valorizace ovšem byla v roce 2012, takže v tomto směru je to pochopitelný krok. Kéž by to hlavně vedlo ke zlepšení stavu českých silnic. Pak by byl tento krok opodstatněný.

Daň z nemovitostí

Tato daň by se měla s novelou zákona zdvojnásobit. Naposledy vzrostla v roce 2010. Ač je to samozřejmě nepřijemná zpráva pro peněženky občanů, utišující je fakt, že na západ od nás jsou daně z nemovitostí neporovnatelně vyšší.

Zrušení daňových výjimek

Po tomto kroku volá odborná veřejnost již delší dobu. Daňových výjimek je v českém daňovém systému příliš a jistě zeštíhlení by mohlo být užitečné. Oproti původnímu návrhu se nebude zcela rušit zvýhodnění velmi oblíbených zaměstnaneckých benefitů. Nově budou jen omezeny do poloviny výše průměrné mzdy předchozího období. Zruší se ale školovné, sleva na studenta, odpočet členských příspěvků odborům a jiné. Dále se omezí sleva na manžela/manželku do tří let věku dítěte. A na firemní auta budou daňově uznatelné pouze první dva miliony korun. Ferrari koupené na firmu už si tedy celé neodepíšete.

*Tom Kadeřábek
vedoucí produktového oddělení Swiss Life Select*

